

Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Aakjær, Jeppe.

Den Sommer og den Eng - : Digte.

København ; Kristiania : Gyldendal, 1910

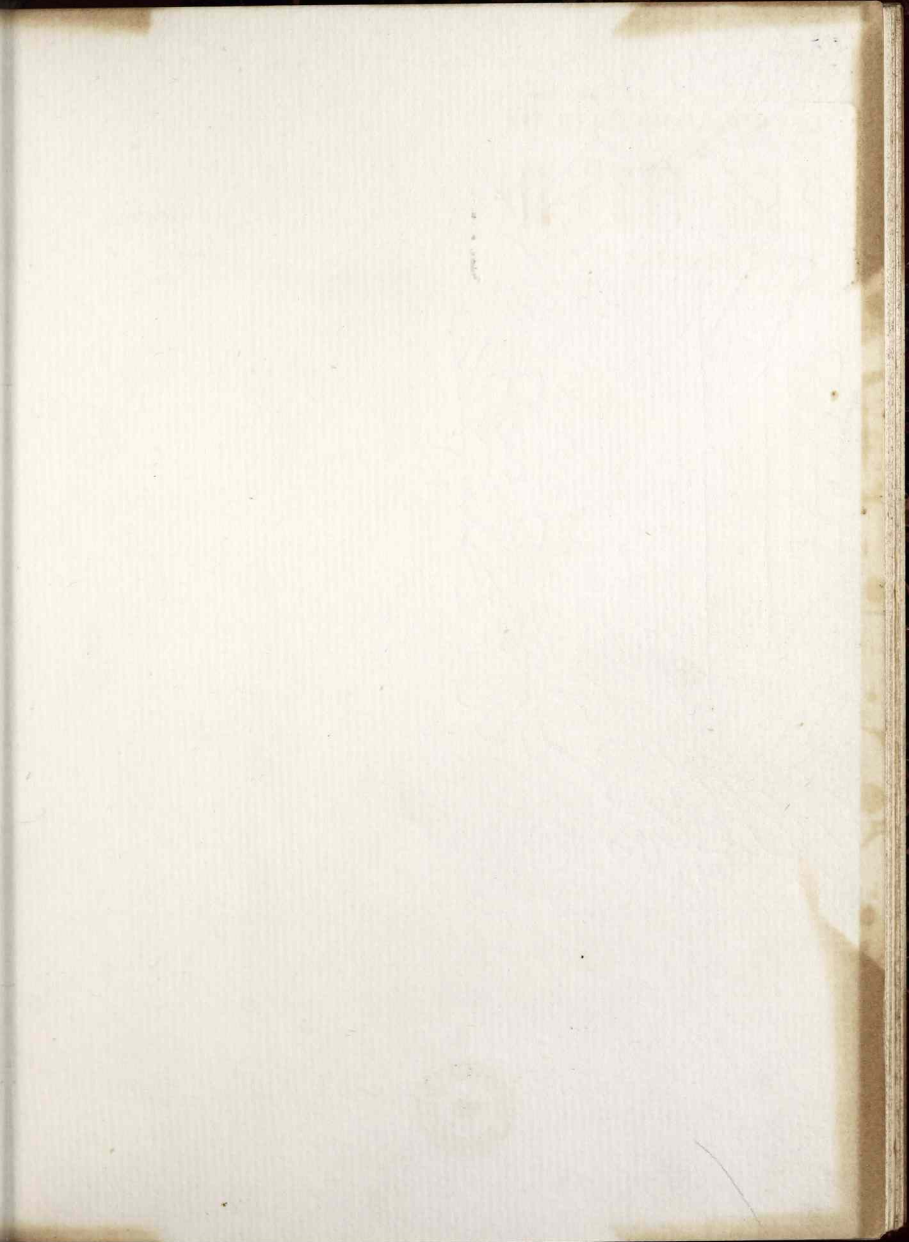
100 s.

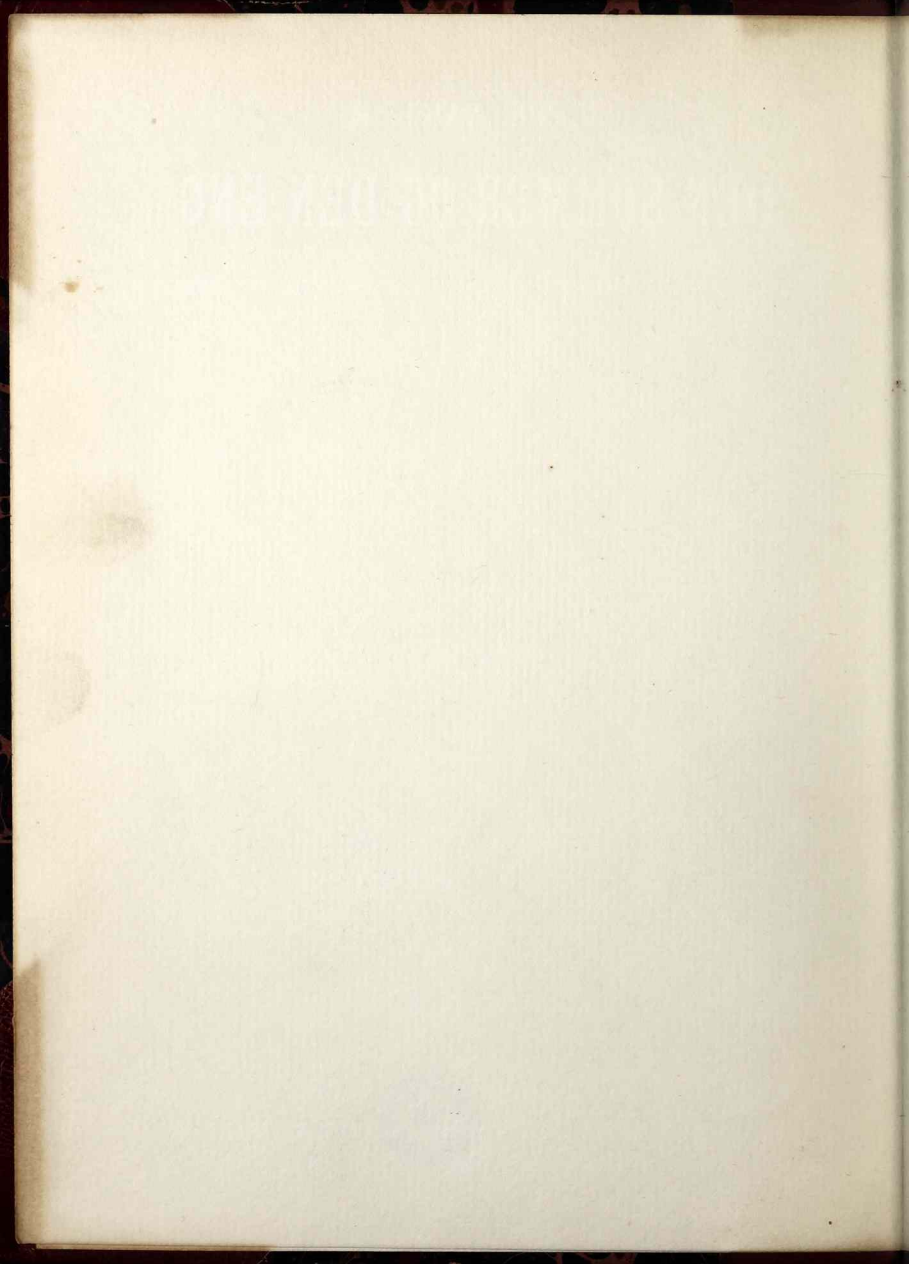
DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

JEPPE AAKJÆR

DEN SOMMER OG DEN ENG

KØBENHAVN OG KRISTIANIA
GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

1910

THE HISTORY OF THE

REPUBLIC OF THE UNITED STATES OF AMERICA

FROM THE FIRST SETTLEMENTS TO THE PRESENT

BY JAMES M. SMITH

VOLUME I

THE FOUNDING OF THE NATION

1607-1789

NEW YORK: PUBLISHED BY J. B. LIPPINCOTT & CO.

1889

THE HISTORY OF THE

REPUBLIC OF THE UNITED STATES OF AMERICA

FROM THE FIRST SETTLEMENTS TO THE PRESENT

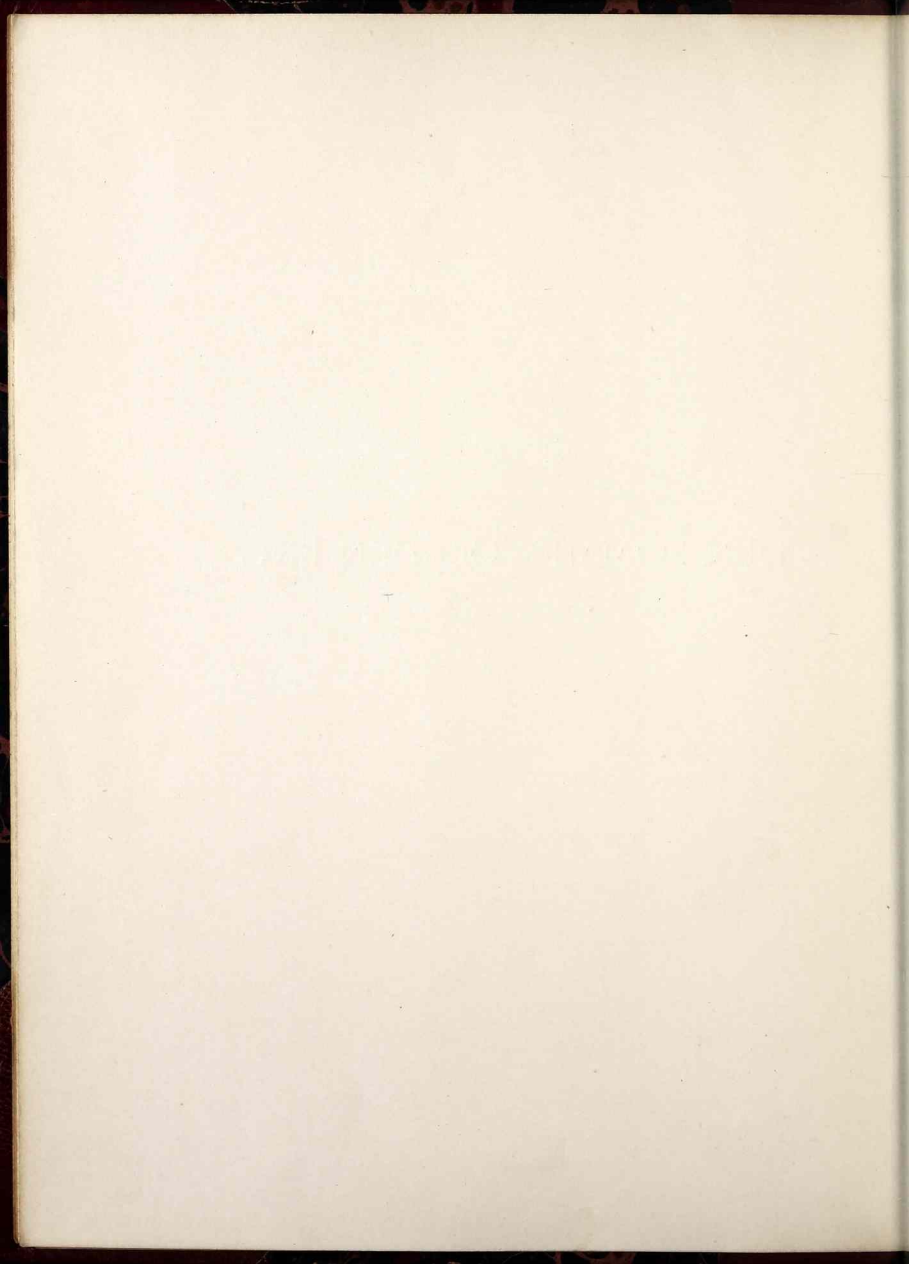
BY JAMES M. SMITH

VOLUME II

THE DEVELOPMENT OF THE NATION

1789-1861

DEN SOMMER OG DEN ENG —

JEPPE AAKJÆR

DEN SOMMER
OG DEN ENG —

DIGTE

1911. 2/1417

KØBENHAVN OG KRISTIANIA
GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

1910

KØBENHAVN — GRÆBES BOGTRYKKERI

INDHOLD

I

	Side
Vor Barndoms Bæk	3
Mors Rok	10
Trines Ko	13
Den døde Lærke	17
Foraarstegn	21
Forladt	23

II

Holger Drachmann	27
Til Peter Nansen	29
Ved Bj. Bjørnsøns Dødsleje	30
Paa kjære Grave	31
Dr. S. Rambusch	32
Fru Johanne Rambusch	35
Mejerist Esper Andersen	37

III

En lystig Sang	41
Bonden og Skrædderen	43
Ringene	46

	Side
Kjesten og Kræn Kresten	48
Pjalte-Krejsten	50
Per Smed	53
Svendemands Venner	58
Høvl og Knast	62

IV

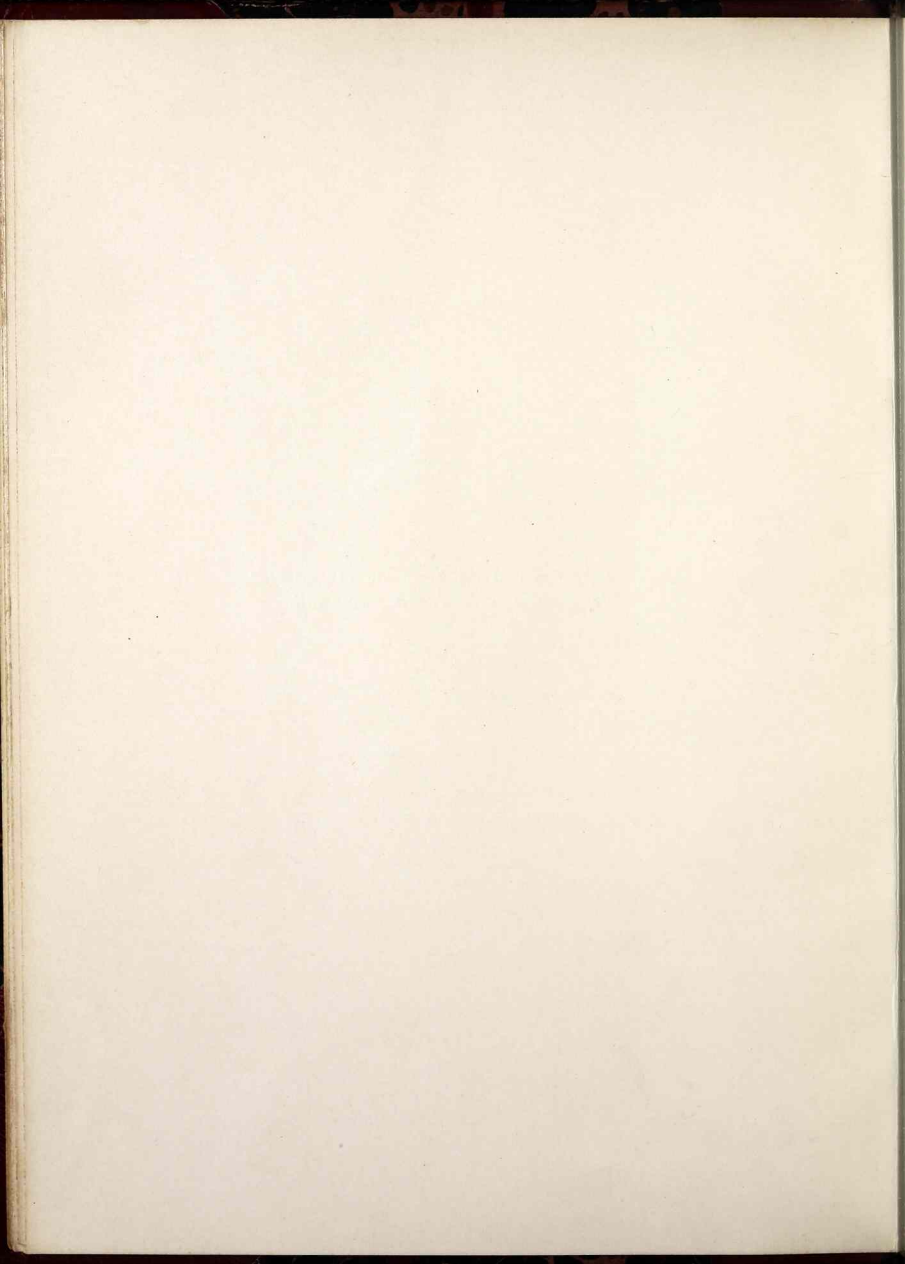
Fræ den jen Jepp' aa te den'aan	67
Avtografsamler	69
Kaphyw'	70
Aakjær Bøj	71
Da æ Bjærgmand kam'	72
Gammel Ka' Bakk'	79

V

Morgen før Slaget	85
Den blanke Aa	87
Slaakarle	89
Jens Kuk	92
Humlebo	94
Ved Engsøen	96
Søndag i Morgen	98

I

*Flyv ud, min Sang, spænd Vingen vidt,
og søg dig Hjerter, stemt som mit.*

VOR BARNDOMS BÆK

Der er en Sug en i vor Barm,
som melder sig og gør os varm,
naar vi er mest alene:
et Minde om en fældet Hæk,
et Fløjt, et natligt Fugletræk
i Luften bag vor Barndoms Bæk,
hvor vi fandt glatte Stene.

Det Sug staar ingen Mand imod,
det sætter Fart i trægest Fod
fra fjærnest Aftenrøde.
Men staar du saa i Poplers Sus
en Dag og ser, at alt er Grus,
din Barndoms Grund, din Moders Hus,
hvor maa dit Hjærte bløde!

— Saa værn da ømt om Danmark Land,
dets blide Kyst, dets bløde Strand
og Mejsens Bo i Hækken,
lys over Haren Markens Fred,
giv Ly og Læ og Rugested
for alt, hvad Hjertet hænger ved;
men værn dog mest om Bækken!

Du kjære blide danske Bæk,
som bag om Hegn og Hybenhæk
mod salte Fjorde glider,
dit Vandrevand, din Puslestrøm
har nynet i vor Folkedrøm
og pyntet Danmarks Kjolesøm
fra Landets ældste Tider.

Det gaar som Sagn i Slægtens Mund,
at over Paradisets Grund
Gud gød dig som sin Gave.
Da Herren stænged Edens Sti,
du kom hans Flammevagt forbi.
Hvor nu du gaar, du Syndefri,
dér bli'r en Edens Have.

Hver Sjæl, som slipper ned til dig,
han vandrer langs din Blomstervej
med Smil i Øjets Kroge;
han er ej helt, som han var før,
men som han fik bag dine Rør
et Glimt af tabte Himles Dør
og Paradisets Laage.

Vel har jeg set saa mangel Flod,
der svulmed vildt af Bjerges Mod
og tordned i sin Vælde,
men ingen Strøm som dig saa kjær,
naar Dagen — efter Bygevejr —
randt ud bag Aftenskyers Skjær
til Hedefaarets Bjælde.

Du gav mig Søvn og Barnebys
og rakte mig din Mund til Kys
med Vaarens første Kranse.
Hér Vibemor paa Kuldets laa
saa tillidsfuldt med Toppen paa,
mens jeg med barnlig Undren saa
Bruskokken slaas og danse.

Om Krebsen drev, om Smelten bed,
til dig gik Gangen stændig ned
med Krog og Medestage;
hos dig, min muntre Skæbneflod,
jeg væded glad min Barnefod
og saa med Smil min Sol imod
i Livets Lykkedage.

Her stod jeg tit og mangen Gang,
naar Lærken under Himlen hang
og Humlebien brummed;
naar Kalve sprang, og Bremsen stak,
og Tidslen gav mig Dun paa Frak,
og Studen tungt af Bækken drak,
mens sine Knæ den krummed.

Kjær var du mig til hver en Tid,
selv naar din Rim dig pudred hvid
bag Isens Dødningmaske;
da toned op fra Vaagens Mund
en Grundakkord saa livsenssund,
en Lyd, som naar fra Fjølens Bund
et Klunk kan overraske.

Du kildrede det vrantne Flæg
og pusted Skum i Sivets Skjæg
og løb din Vej med Latter;
du slanged dig i Sling og Slæng
paa Mossets bæromsatte Seng
og klimpred paa din Sølvstreng,
Vildmarkens muntre Datter.

I Dagens Larm du snakked med,
i Nattens Mulm du lyste Fred
og vilde alting skaane.
Du skjulte det forfulgte Dyr,
hver Frø som for sin Fjende flyr,
og Laksen drog paa Æventyr
i Skjæret af din Maane.

Mod dig de drages, store, smaa,
de blonde som de isengraa,
i Pynt og Hverdagstøjet.
Selv Bedstefar med hvide Haar
endnu med Kjæp til Bækken gaar
og mindes der sin Alders Vaar
og blir saa tung i Øjet.

Her bandt hvert Aar min kjære Mor
en Kost af Pinsens Blomsterflor
og sang saa ømt bedrøvet.
En Blomst var rød med Stænglen hul,
og én som Æggeblommen gul.
Den Kost, hun gemte langt bag Jul
og værged den mod Støvet.

Her plukker Pigen Hjertegræs,
mens Karlen slaar det sidste Læs,
og Skvaldregjøgen kukker;
han kukker lavt om Knoldekjær,
han kukker mer og mere nær,
som spurgte han: «Hvad gjør du dér,
o, Glut, mens saa du sukker?»

Her kommer de og titter ned,
hver som fik Sorg i Kjærlighed,
og Bækken ingen hindrer.
Om Yngling eller Pigelil,
de lytter tænksomt til dit Spil
og græder hjertetungt dertil
og synes, at det lindrer.

Aa, skjænk mig, Bæk, den svundne Fryd:
at dulme med din Ringlelyd
en Stund min trætte Hjerne,
med Barnets lette Lykkesind
bag Kryds af Edderkoppens Spind
at vaagne op med Dug paa Kind
i Skjæret af din Stjerne!

Du lille muntre danske Bæk
bag Hyld og Hegn og Hybenhæk
og midt i lave Enge,
du gav mit Sprog dets Sølvklang;
det bløde Nyn ved Vuggens Gang
og Rytmen i vor Folkesang
er Laan fra dine Strænge.

MORS ROK

Spurven sidder stum bag Kvist;
saamænd, om ej det flyger!
Kaalgaardpilen piber trist
for Nordenblæstens Byger.

Lul, — lul! Rokken gaar
støt i Moders Stue,
og jo mere Vinden slaar,
desmer faar Arnen Lue.

Skarpe Smæld af branket Malt,
og Karters kaade Skratten,
fjerne Grynt af Husets Galt,
og Barneleg med Katten —

Lul, — lul! Rokken gaar,
flittig Foden træder,
kun *saa* længe Hjulet staar,
som lille Søster græder.

Far har røgtet Kvæget ind,
med Halmen tættet Karmen,
gnedet Grisens blanke Skind,
at den maa holde Varmen.

Lul, — lul! Rokken gaar!
Far mod Stuen stiler,
Mor en Bugt paa Traaden slaar,
ser op paa Far og smiler.

Barnet i sin Mørkningskrog
ta'r søvnig til at gabe,
snart det vil sin Billedbog
af de Smaahænder tabe.

Lul, — lul! Rokken gaar!
Ild om Gryden slikker,
Vejrets Svøb om Gavlen slaar,
og Hagl mod Ruden klikker.

Mor kan næppe se sit Spind
og næppe Traaden mage;
hej, da bæres Lyset ind
og stilles i sin Stage.

Lul, — lul! Rokken gaar,
Tenens rappe Vinge
over Fyrrebjælken saar
en Skok af Skyggeringe.

Pigen nys fra Gruens Glød
svang bort den sorte Gryde,
sænkede den i Sengens Skjød
for Grødens Trods at bryde.

Lul, — lul! Rokken gaar!
Nadverbordet samler;
Store sidder, Mindre staar
paa Bænk og bitte Skamler.

Far ta'r ned saa tung en Bog,
med Gud han hvisker sammen,
famler lidt ved Spændets Krog
og lukker med et: Amen!

Lul, — lul! Rokken gaar,
Ensomheden synger,
Mulmet tæt om Taget staar,
og Sneen gaar i Dynger.

Her ved Moders gamle Rok
hun lærte mig at stave,
syngende om «den hvide Flok»
og «al *hans* Naadegave».

Lul, — lul! Rokken staar!
Men dens Nyn og Sange
vemodsfuld mod Hjertet gaar,
naar Kvældene bli'r lange.

TRINES KO
JULEAFTENSTEMNING

Nu skal *du* ha' din Havrekjærv,
og jeg skal ha' min Nætter;
lidt lyet Vand for gammel Tand
jeg her i Krybben sætter.
Brug du saa kun din gamle Mund;
jeg har jo mer i Loen!
En saadan gjæv og yndig Stund
man sørger først for Koen.

Du kom her, da min Mand faldt hen
— Gud vær den Synder naadig!
Han tured op hver fattig Del,
hvorover vi var raadig.
Ved dig kom jeg paa ny til Krylt,
du hjalp mig sgi paa Fode,
saa Gris blev rund, og Barnet sund,
og begge gik til Gode.

Ja, Sønnen maatte hjemmefra,
ham har jo Verden taget;
nu er han i Amerika.
Det gaar ham godt i Faget.
Han fik din Mælk — med Fløden paa,
skønt Høk'ren skuld' ha' haft'en.
Jeg tror da nok, at jeg tør spaa,
der kommer Brev i Aften.

Du gik og gnov blandt Pors og Siv
det bedste, som du kunde;
og hvor du bed, du gamle Liv,
der bed du skam i Bunde.
Og du kom hjem med Yv'ret spændt
og Aftendug i Skæget;
min Haand dig linned Strent i Strent,
mens Drøvlen du bevæged.

Og Katten kom i Spring derhen
og satte sig for Døren,
til Pattens Straale ramte den
imellem begge Øren.
Og Duggen faldt paa Brøndens Sten
og paa mit Hovedklæde,
og Katten slikkede sit Ben
for Mælkens spildte Væde.

Ja, være to, som Dagen lang
er i hinandens Tanker
gjør Livets Byrde mindre trang
selv mellem Hedebanker.
Og du skal aldrig lide Nød
og staa med Sider hule,
saa længe jeg en Skive Brød
kan række mod din Mule.

Nu er du skjæv i hvert et Led,
det plumper hult i Bugen,
naar du vil rigtig rask af Sted
og ta' et Nap af Rugen.
Og selv er jeg en Stummeltaa
af bare Slæb og Ælde,
hvis slidte Rok kun smaat vil gaa,
og snart vel Pas maa melde.

— Nu ringer Degn til Nadverfest,
nu falder Rim paa Stene,
og Juleklokken høres bedst
af den, der sidder ene.
Snart kommer alle Stjerner frem,
og Frosten gør dem blanke;
det bitte Barn fra Bethlehem
er nu i alles Tanke.

Lang er den Vej og krum den Sti,
der bærer over Hede.
Gaa da, min Gud, ej Dør forbi,
find gamle Trines Rede!
Skjænk Livsens Brød mig rundelig,
velsign min Kjærv paa Loen,
vis dig mod mig miskundelig,
og giv mig Kalv i Koen!

DEN DØDE LÆRKE

Nys jeg gik i den dybe Sne,
fik et skærende Syn at se:
Halvt begravet bag Sneens Flig
laa der et lille Lærkelig.

Tog jeg Fuglen i Haanden op.
Aa, saa mager dens spinkle Krop!
Dragten krøglet af Slud og Kuld,
og til Taaen er frosset Muld.
Slapt nu hænger din Vinges Fjer,
Struben har ingen Triller mer.

Stakkels stækkede Spillemand,
Vaarens Varsel til Frostens Land,
sang saa gjerne for Hytten lav,
Sangergaven: i Sne en Grav!

Hvorfor kom du den lange Vej
hid fra blidere Landes Maj,
drog fra Palmer og Sol og Frø
for bag en iset Sten at dø?

Længtes du saa fra Sydens Strand
op mod det barske danske Land,
banked' saa heftigt dit spinkle Bryst
efter at skue din Barndoms Kyst?

Der, hvor Døden dig slog saa brat,
fandt du Livet en Dugfaldsnat,
bag om Kløver og blanke Straa
laa du blandt Redens andre smaa.
Moders Fløjten og Faders Sang
hørte du der for første Gang.

Fuld af Lykke var Nat som Dag,
Moders Vinge var Værn og Tag,
Græssets Stængler som Palmer svang,
højt i Toppen Dugdraaber hang.

Hyrdens Aande saa øm og lun
maged en Plet i dit bløde Dun,
lille Hyrde paa korte Ben
satte ved Reden fire Sten,
flytted sin Kalv saa langt af Vej,
at den ej skulde træde dig.

Du fik Vinger, og du fik Top,
hilst af Gryet du svang dig op,
først du undred og saa du sang,
tryllet af Strubens første Klang.

Tog saa Skyen i sikre Sæt,
Rugen laa som en irgrøn Plet,
dér steg Høje, og dér steg Lund,
dér steg Byer bag Bælt og Sund . . .
Aldrig glemtes hin Morgenstund!

Pinjers Ynde og Palmers Pragt
har mod Minder slet ingen Magt
Lærkelængsler mod Kløverland
skæbnebinder os, Fugl som Mand.

Kjærligheden har altid Ret;
naar man elsker er Flugten let;
bedre af Sult bag en Sten at dø
end at svigte sin Barndoms Ø.

FORAARSTEGN

Mor, har du set, hvad der staar bag Diget?
Gæslingblomster saa bitte smaa!
Bladet kløvet og Kronen fliget,
lige skabt til at kysse paa.
Klare Spirer paa Mulden letter,
suger Kræfter af Dybet op,
fæster Roden i varme Nætter,
laaner af Solen til Blad og Top.

Mor, har du set, hvor Haren springer
Pløjefaldet som ingenting;
Viben kroger de korte Vinger,
over sig kaadt i Baglængssving.
Engen bulner om Rylens Rede,
Grøften pyntes med friske Flæg,
langt i Marken — som halvt i Vrede —
slænger Haslen sit falske Skæg.

Mor, har du set hvor Koen tripper
længselsdrukken paa Baasen kvalm,
malker mindre i dine Stripper,
snuser med Haan til den mugne Halm?
Det er de spæde Kim i Kjæret,
Blomsterspringet ved Bækkens Rand,
det er det lange Sug i Vejret,
Gudevarslet til Dyr og Mand.

FORLADT

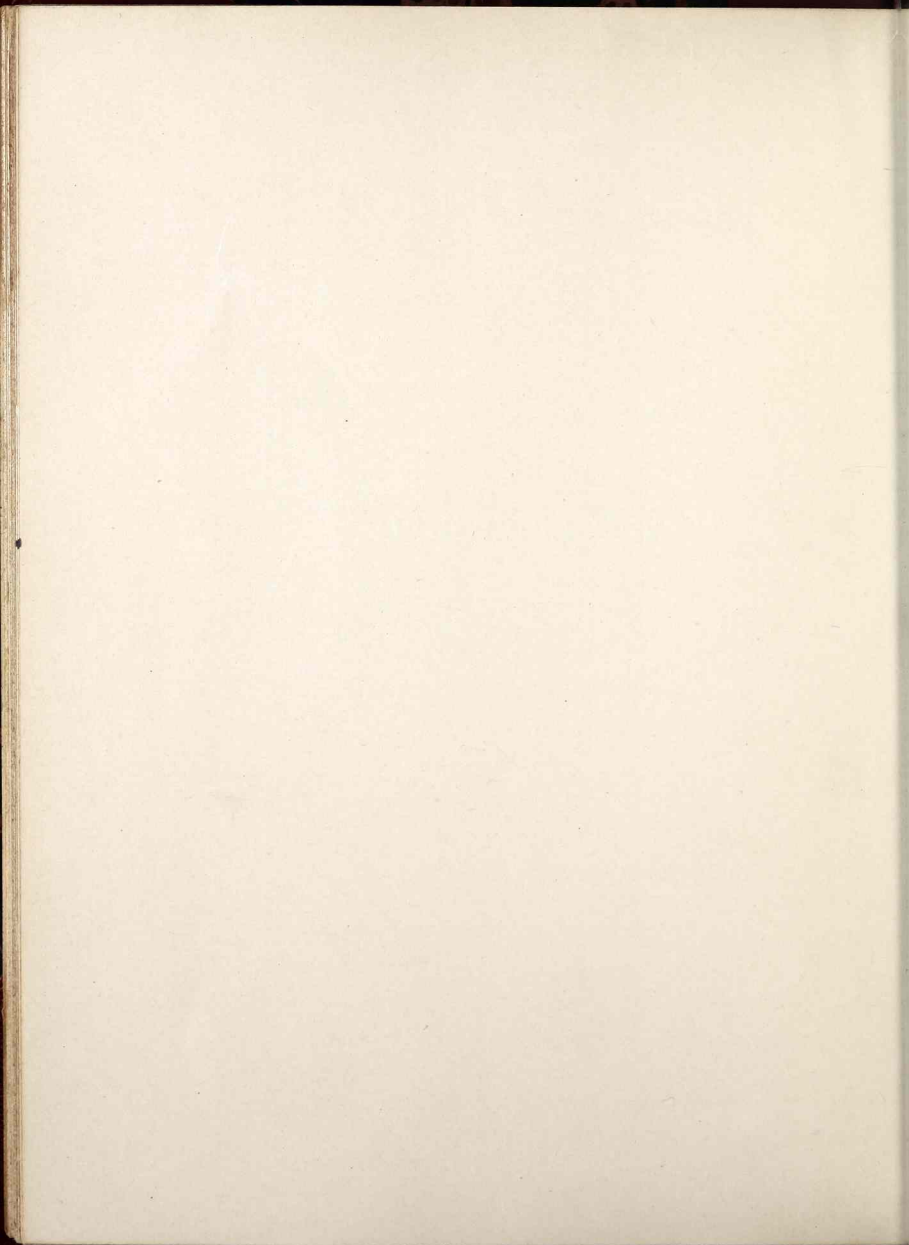
Karen vandede Kaal i Bed,
Jørgen stod med et Smil paa Sned,
tog fra Karen den tunge Spand,
posted den fuld af Kildevand,
mens det dugged saa let under Kvælden.

Karen gik sig sin Aftengang,
Jørgen efter i Spring og Sprang;
Jørgen snubled, og Karen lo,
Aaen lo med under Spangebros,
mens det dugged saa lindt under Kvælden.

Jørgen sleged for Kind og Haand,
Karen blev veg som Vidjevaand.
Ud fløj Ugle, og hjem fløj Ravn,
Karen snubled i Jørgens Favn,
mens det dugged saa blødt under Kvælden.

Kaalen voksed sig bred og grøn,
Karen øged sit Skjørt i Løn.
Jørgen rejste saa langt af Led,
Karen græder og Kaalen med,
mens det dugger saa koldt under Kvælden —

II
VED LEJLIGHED

HOLGER DRACHMANN

(1896)

U
nder Stranden gaar en ensom Ridder,
Kappen flagrer i den kaade Blæst;
rundt ham glimter Sandets øde Vidder,
spejdende paa Klitten Maagen sidder,
bag ham stejler Bølgens hvide Hest.

Dansken kjender ham, den blonde Kæmpe,
helt en Sanger, fuldt en Rytters Mand;
han har aldrig faret frem med Lempe,
aldrig søgt sin Vredes Baal at dæmpe;
der er ingen i vort Land som han.

Der, hvor under hvide, stejle Brinker
Bølgen leger med det gule Rav,
der, hvor Fiskens Bug i Garnet blinker,
der, hvor han Lars Kruses Baad tilvinker,
blev han viet til det store Hav.

Og hun tog ham i de stærke Arme,
hængte Stridens Glavind om hans Lænd,
gød ham i hans Blod sin Golfstrøms Varme,
lagde Uvejrsmødet i hans Harme,
thi hun lider ikkun kjække Mænd.

I en Tid, hvor idel Stønnen høres
fra forpinte Hjærters Ribbensbur,
hvor kun Skumringsklynk imod vort Øres
smertesvulne Trommehinde føres,
lyder frelsende *hans* glade Lur.

Hvor Novembernattens Storme tude,
tænker vi paa ham og paa hans Hav;
og mens bladløst Poplens Gren derude
kaster rædde Skygger paa vor Rude,
mindes vi hans Rytmes Gangertrav.

Naar om Hundred Aar han bleg om Panden
hviler, Danmark, i din Moderfavn,
og to Elskte ensom gaar ved Stranden,
vil de se paa Havet, paa hinanden,
se — og hviske Holger Drachmanns Navn.

TIL PETER NANSEN

ET FESTTELEGRAM

Tillader de høje Gjæster,
jeg fra min fjærne Plads
— tredive Mile til Vester —
hæver for Nansen mit Glas!

Om Digtning har Flod eller Ebbe,
er vor vel skilt ved en Elv;
men den skulde prygles med Kjæppe,
som bare vil se sig selv.

VED BJ. BJØRNSONS DØDSLEJE

Saa vejer vi nu atter i vor bævende Haand
de Gaver, der kom fra din sangstærke Aand.

Vi kysser dine Gaver, vi signer din Aand,
imens der drypper Taarer paa Skatten i vor Haand.

PAA KJÆRE GRAVE

I

Saa mangen Slægt lig knækket Rør
sank ned for denne Kirkedør.
Velsignet I, som segned her
i Læ for Sorgers Bygevejr.

II

I ærlig Kamp, i ydmyg Tro
I stille stred for Børn og Bo.
Slog Kornet fejl paa karrig Jord,
I rejstes ved et Fadervor.

DR. S. RAMBUSCH

DA HAN OMBYTTEDE SJØRUP MED AALBORG

Hvor Ormen klam sig lang i Sporet strækker
og Porsen vikler Ris om Hjulets Nav
mens Hedens Syn mod Horisonten gjækker
og Luften synes let af Lyng og Lav,
dér kjæled Solen for en Læges Bolig
og slynged Ranker om dens røde Sten,
bag Lysthusløv sank Solen stor og rolig
med uldne Straaler fra dens gyldne Ten.

I dette Hjem gik ingen Dag til Ende,
hvor ikke Flid og Snille fik sin Daab,
her kom de hen med Sygdom og Elende,
men kjørte hjem med Vognen fuld af Haab;
der sad jeg selv saa tit og brød mit Ho'de
i Svimmelgys ved Fantasiens Rand,
mens Rambusch trak det Onde op med Rode
i én og anden ful og pirken Tand.

Og Vognen bar afsted langs krumme Veje,
mens Sveden damped fra den røde Plag
og Doktorstolen slingred i sit Leje
hen over Fjandbolandets Bakkedrag.
Med Jægerblik han spejded ud fra Bakken;
det Syn har altid gjort hans Øje godt.
Vor Doktor blev en Kjende graa i Nakken,
men Ho'dets Holdning var bestandig flot.

Hvem lodder Dybden af en Læges Gjerning,
hvor Redningsbøjen blev *hans* kloge Trøst,
hvor Liv og Død ved Lampen kaster Tærning
med sorte Kugler paa den Syges Bryst!
Hvert fattigt Hjem langs Hedens øde Stier,
hver kroget Mor i smaa og trælse Kaar,
de takker dig, om ogsaa Læben tier,
og hæger om dit Navn fra Aar til Aar.

Men ej du standsed blot ved Lægens Virke,
din Trang gik ofte mod en *større* Kur.
Du blev en Dyrker i den frie Kirke,
der langsomt løfter op et Lands Kultur.
Du elsked Fest og Digt og muntre Sange
og sang dem selv saa tit med Glød og Glans,
og Videnskabens Navne flere Gange
har rakt dig Blade til en Hæderskrans.

Og naar din Teltpæl snart du vil oprykke
og Flaget fires ned bag Granehæk
og bort du gaar med Skuffelser og Lykke
fra Landet hist i Storm og Fugletræk
— kanske du da en Kvæld, naar Fjorden klukker
i Maaneskjæret om de hvide Sten,
vil mindes ømt, hvor vaarligt Gjøgen kukker
fra Mosehyttens krumme Hyldegren.

FRU JOHANNE RAMBUSCH

PAA HENDES FØDSELSDAG

Før luded den Bonde saa grættten mod Væg,
mens Burren hang fast i hans filtrede Skjæg;
men nu har det regnet i Korn og i Krat,
og Bonden i Sjørup fik ogsaa en Blat.
Hurra da for Regnen, som gjorde sin Pligt!
Hurra for hver Hytte i Sjørup Distrikt!
Kom, Gutter, og ræk nu jer Moder adræt
af dryppende Blomster en høstlig Buket.

Plantagen har Dufte, som ingen faar fat,
det kogler derinde ved Dag som ved Nat;
mens Gæsten han nipper til Doktorens Vin,
staar Granen og nikker mod Fruens Gardin.
Hurra for de Hænder, der pynted saa kjønt
med Gyvelens Guld og med Granernes Grønt!
Hurra for den Hygge, hvis smilende Magt
besejrer hvert Hjerte ved Ynde og Takt!

Snart Høstskyen mørkner den solblanke Dam,
fra Stubmarken bræger de klippede Lam,
og Hundenes Halsen og Doktorens Skud
fra Kjæret vil bringe os gjaldende Bud.
Hurra for hver Ælling ved Pedersens Dam!
Hurra for de brægende, klippede Lam!
Vor Frue hun frygter ej Stormgangens Hvin,
hun smiler saa tryg bag sit hvide Gardin.

— Nys sad her en Sanger og knyttet med Magt
gjenstridige Tanker til Rytternes Takt;
da Vaaren sig nærmed, han greb til sin Hat;
men saa tog Plantagens Smaasangere fat;
de ejer Talentets den guldslagne Mønt,
og *de* vil fuldende, hvad *jeg* har begyndt;
utrættet *de* kvidrer hver Morgen paany
om Doktorens Bolig bag Granhækkens Ly.

MEJERIST ESPER ANDERSEN,

JEBJERG

De gamle Dage er ikke glemt,
jeg mindes det klart i Dag,
hvor muntre Svende med Luthen stemt
sad under dit gjæve Tag.

De gamle Dage med Fart og Fut
med Sang mod Maskinens Hvalv,
mens Dampen stemte *sin* vilde Luth,
saa Lofte og Vægge skjælv.

De gamle Dage, da Mosen laa
for gamle Ann' Fiskers Dør
med Spindelvæv over Pors og Straa
og brune, duskede Rør.

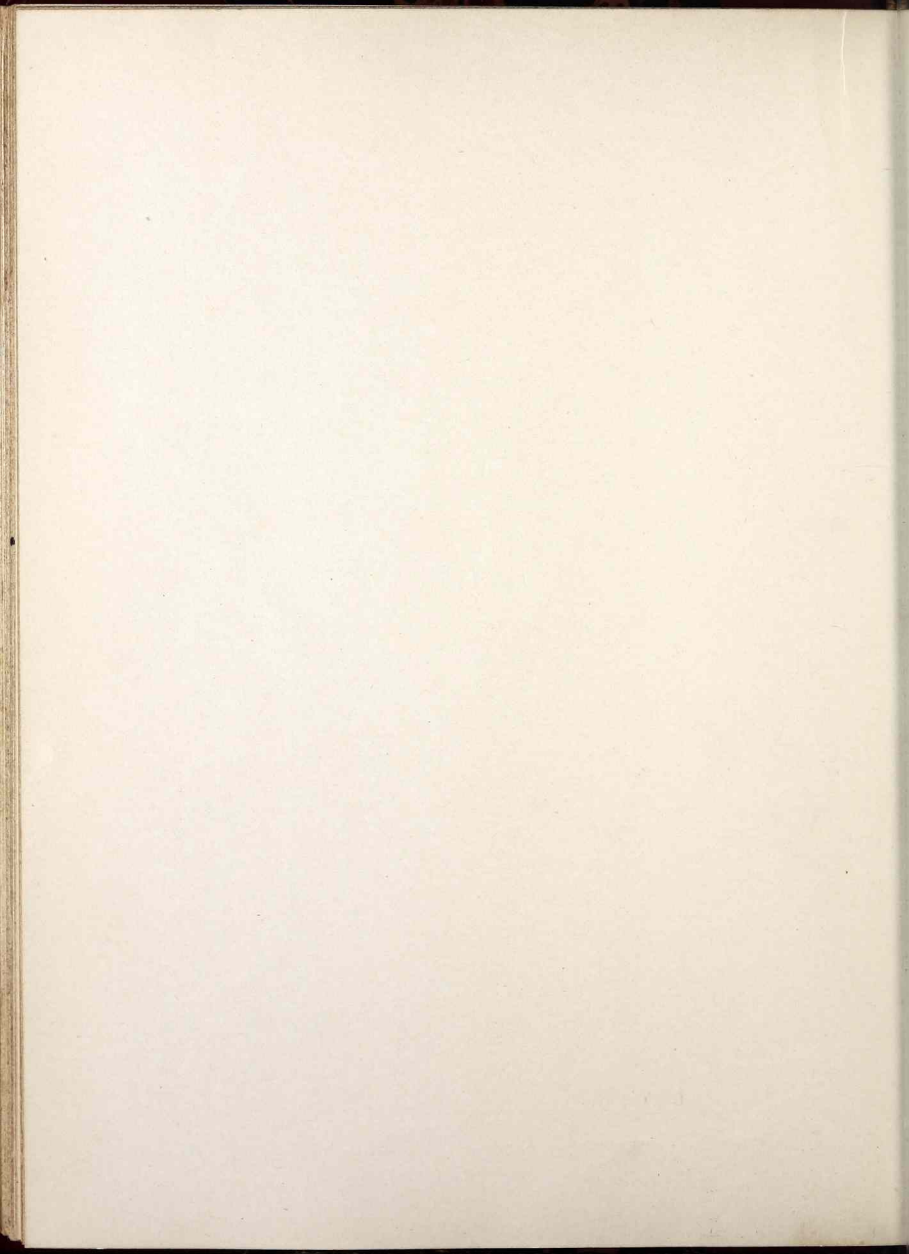
De gamle Dage med Glassets Bryg,
med Sejre paa Cyklesti,
med Maaneskinsridt over Jyllands Ryg
de tusind Gaarde forbi.

De gamle Dage, da Livet jog
os begge med «Huj!» og «Høj!»
da paa min Bondefele jeg tog
de første prøvende Strøg.

De gamle Dage bli'r aldrig glemt,
dem skyller ej Døgnet bort;
og skulde vi faa vor Luth forstemt,
vi griber en frisk Akkord.

III

*Maa jeg kun synge hvad jeg vil,
skjær I saa kun Grimacer til.*

EN LYSTIG SANG

SKOTSK MOTIV

En lystig Sang, ja, en lystig Sang,
kan ingen gi' os en lystig Sang!

Min sidste Daler saa gjerne sprang,
blot én nu gav os en lystig Sang.

En lystig Sang, ja, en lystig Sang
gi'r Armen Styrke og Hamren Klang,
og Dans blev selve den Haltes Gang,
hvor Foden gik til en lystig Sang.

En lystig Sang, ja, en lystig Sang,
til den vi mejer vor Rug paa Vang,
og tager Svenden sin Glut paa Fang,
han gjør det helst til en lystig Sang.

En lystig Sang, ja, en lystig Sang,
saa Tryk og Tyngte fra Barmen sprang.
Blev Hyttens Skodder dig lovlig trang,
stem Ryggen mod til en lystig Sang!

En lystig Sang, ja, en lystig Sang,
hvori Alverden sig muntert svang!
Og spandt os Præsten sin Ten for lang,
vi klipper af med en lystig Sang.

En lystig Sang, ja, en lystig Sang,
til den har Livet som Døden Trang;
og skal jeg slutte *mit* Liv engang,
jeg gjør det helst ved en lystig Sang.

BONDEN OG SKRÆDDEREN

Der kom en Skrædder til vor By:

Klip—Klap og *Klip*!

Han skulde mig en Kjortel sy.

Klip—Klap og *Klip*!

Men saadan skar han af og fra

— eja, af og fra —

at der kom Bukser ud deraf.

Klip—Klap og *Klip*—Klap og *Klip*!

Da Næven jeg i Bordet svang,

Klip—Klap og *Klip*!

saa Saksen over Koksen sprang,

Klip—Klap og *Klip*!

«Af Bukser har jeg mer end nok —

heja, mer end nok!

og fler betales med min Stok! —

Klip—Klap og *Klip*—Klap og *Klip*!

Der stod to Tøfler for en Dør,
Klip—Klap og Klip!
hvor aldrig jeg saa Tøfler før,
Klip—Klap og Klip!
Og da jeg ind i Sengen saa,
eja, Sengen saa,
den Skrædder bag min Datter laa,
Klip—Klap og Klip—Klap og Klip!

Den Maane grined grumme fæl,
Klip—Klap og Klip!
da jeg tog Skræd'ren ved hans Hæl,
Klip—Klap og Klip!
Og over Kaalgaarddigets Bræm,
— heja, Nældebræm —
jeg hjalp ham lidt ad Vejen hjem,
Klip—Klap og Klip—Klap og Klip!

Hans Fingerbøl, en Kjende klemt,
Klip—Klap og Klip!
det havde han i Sengen glemt,
Klip—Klap og Klip!
Og Tøsen, som min Datter fik,
eja, nødig fik!
den ligned Skræd'ren paa en Prik,
Klip—Klap og Klip—Klap og Klip!

Nu sidder jeg bag Vindvets Læ
— Klip—Klap og Klip —
og fimper Barnet paa mit Knæ,
Klip—Klap og Klip!
Det peger ud paa Lam og Føl,
heja, mine Føl!
og leger med *hans* Fingerbøl —
Klip—Klap og Klip—Klap og Klip!

Kovsen, Ølpotten; fimper, gynger op og ned.

RINGEN

Han gaar og tænker, hun gaar og traller,
hun traller snart til Alverdens Ting,
og hendes Latter af Struben gjalder,
da rød han minder om Fæstensring.

Han gaar og skæver, hun gaar og skjænder,
hun skjænder nu for Alverdens Ting,
for Letsinds Luner, der langsomt vender
paa Elskovs Veje et Sind omkring.

Han gaar og fløjter, hun gaar og flæber,
hun flæber snart ved Alverdens Ting;
og Spørgsmaal saarer, og Svaret dræber,
som Frosten dræber en Knop i Spring.

Hun gaar og pylrer, han gaar og pytter.
han pytter nu ad Alverdens Ting.
Men hænde kan det, han Haanden knytter
om denne snærende lumske Ring.

KJESTEN OG KRÆN KRESTEN

Kjestens Ko

var saa god som to,
det syntes da ogsaa Kræn Kresten.
Saa blanked han begge sine Fedtlædersko,
gik bagind og fried til Kjesten.

Kjesten lo:

«Du har set min Ko,
men jeg vil nu elskes med Hjerte.
Men Kors! som du har blanket dine Fedtlædersko
i den fineste Kakkellovnssvæarte!»

Kresten lo:

«Jeg har set din Ko,
og Koen staar spejlet i min Svæarte;
men du, bitte Kjesten, i Tugt og i Tro
staar spejlet herinde i mit Hjerte!»

Krestens Ord
faldt i kristen Jord,
skød bugnende Ranker hos Kjesten:
«Ja, naar du kan finde *saa* yndige Ord,
gaa du *saa* kun bare til Præsten!»

gik bagind, ind ad Bryggersdøren

PJALTE-KREJSTEN

Hans Kjortel er laset i Sømme og Foer,
hans Hat er ej ganske ny;
hans Væsen er tolket i disse Ord:
Han tjente General Rye!

Han bærer med stive Soldaterskridt
sin Sæk gennem Jebjerg By,
som fulgte han end i behersket Trit
sin Herre General Rye.

Hans Blik er myndigt, hans Mine streng,
hans Skjæg er sort som en Sky,
de flygter for ham, hver skjødesløs Dreng,
som Tysk're for General Rye.

Er Vejen pløret, har Skoen et Læk —
hans Holdning er lige kry;
han bærer saa rank sin Raltesæk
som Fanen for General Rye.

«Det skal dog kjendes af én og hver
i denne elendige By,
at det er den Krejsten, som kommer her,
der tjente General Rye!»

Ved Sommer som Kjørmis, i Storm eller Læ
han bærer de Pjalter af By,
mens mod hans stive, posede Knæ
det klirrer af Bismerens Bly.

Og Krejsten haandterer med Færdighed
dens prøvede Lod og Bly
og vejer med stiveste Værdighed,
som vejede han General Rye.

Saa saå jeg ham gaa, den gamle Knark,
med sit allerhovneste Blik;
en Tøs fik et Nik, og en Hund fik et Spark,
alt efter Soldatens Skik.

— Saa gled fra hans Aksel Posen ned;
bag efter sank Lod og Bly;
han famled tilsengs — med værdige Fjed,
og gik til General Rye.

PER SMED

Naar Grisen den skal slagtes,
saa henter vi Per Smed,
fordi han er saa munter
og bor her lige ved.
Han ta'r saa høje Dramme,
dertil en mægtig Skraa;
men Grisen bliver kværket,
det kan du bande paa!

Før Hanen søvnigt blinker
mod Dagens første Skjær,
da glimter Smedens Lygte
i Grisens blanke Svær.
Og Grisen maaler Ka'len:
«Er noget galt i Vej'n?»
Og selve Grisehalen
staar som et Spørgsmaalstegn.

Men ind i Bøvlen skræver
nu Smedens krumme Ben,
mens Grisens Børster hæver
sig bange én for én.
I Nødset ud den trilles
til Hyl og ilde Sang;
ej Degn kan synge værre
ved Konekirkegang.

Med Nattedryp i Skjægget
nu vækkes Bondens Gaard,
mens Maanens fede Hage
paa Storkereden staar.
Dens krumme Skive truer
som selve Dødens Segl,
og Smeden agterude
han er saa haard en Negl.

I Trommehinden stinger
de jammerfulde Hvæl,
mens Gissebassen tinger
med Smeden om sin Sjæl.
Bag Tærsklen Bryggekarret
er hvælvet til Skafot,
og Kedlens Dampe sætter
paa Per en graa Kalot.

Gud naade Gissebassen
alt i dens sidste Stund!
Nu lukker den sit Øje
og allersidst sin Mund.
Og alle Kjedler bobler,
og Øsen gaar gesvindt,
og gjennem løste Børster
henraser Kniven blindt.

Per Smed kan alting ordne,
han bærer Flæsket *fram*;
med Trøjeærmet tørrer
han Munden til en Dram.
Han klinker, og han klukker
indvendig af sin Skjæmt,
og dog skal ingen sige,
at Pligten bliver glemmt.

Med Fingermaal bestemmer
han Tykkelsen af Flæsk,
han læser Svinemaver,
som Præsten læser Græsk,
han kritisk Galden forsker,
og Aftægtsmandens Aar —
ja, selv Ufødtes Skæbner
han ud af Milten spaar.

Og hele Huset lugter
af Lever og af Løg,
i Loftene det smælder
af Larm og Grydestøj,
den sorte Pølse dykker
i Kog som en Delfin,
og Dørene udjamrer
de mest usmurte Hvin.

Og det blev Aftensilde
med Tøsne over Jord,
og det blev Pølsegilde
med Dramme over Bord.
Per Smed sad bred paa Bænken
med Pølsen for sin Haand
og sødede dens Skiver
med Viddet fra sin Aand.

Humøret gaar i Højden,
mens Drammene gaar ned.
Per Smed er nu fuldmodig,
saa hver faar ren Besked!
Men Modet i hans Bringe
er intet Krigermod,
og Blodet paa hans Klinge
er ikkun Griseblod.

Bøvlen, Stien; Nødset, Kostalden; Hvæl, Hyl; fram,
ud i Kokkenet.

SVENDEMANDS VENNER

BØRNEVERS

Her er Soen, sikken én!
Messingring i Næsen,
lange Ører, korte Ben,
uopdraget Væsen,
spiser uden Smække paa,
for hun *er* en rigtig So,
bruger aldrig Gaffel,
Kniv og Vandkaraffel.

Missekatten lopper sig
med sin lodne Læbe,
Vadskesvamp den lider ej,
ynder ingen Sæbe;
dog er Mis saa pæn og ren,
har de nysseligste Ben,
visker sig om Snuden,
spejler sig i Ruden.

Skinner Sol i Stuen ind,
vaagner Mis i Karmen,
standser Mundens travle Spind,
mærker Sult i Tarmen,
tar sin Søndagshale paa,
lister ud blandt Græs og Straa,
søger Musens Rede
for dens Børn at æde.

Hanen er en farlig Fyr,
saadan han kan prale,
hoppe op og gjør Postyr,
bande Fanden gale.
Hønen siger kun saa lidt,
men hun tænker sikkert sit,
vralter ind i Bøvlen
og gjør Æg i Vrøvlen.

Vædderen, den tykke Bels,
vil Smaadrenge stange,
Faaret i sin hvide Pels
bræger over Vange.
Ved den blanke Mosedam
klipper Mor det lille Lam,
saa faar Mama Klokke,
saa faar Søster Sokke.

Kippekalven har det godt,
den skal ej i Skole,
faar saa tit en Havretot
af den store Ole,
slippes ud paa Engen grøn,
finder Verden lys og skjøn,
drikker Mælk af Spanden
og faar Horn i Panden.

Koen staar i Kløver tæt
mellem Høns og Humler,
æder sig saa trind og mæt,
lægger sig og gumler,
letter snart sin dovne Krop,
stikker Halen lige op,
render over Ende
Bedstefar og *Svende*.

Føllet gaar saa strunk omkring,
pytter ad det hele,
gjør saa kaade Hop og Spring,
kjender ej til Sele;
ved sin Moders Patte faar
det en dejlig Mælketaar,
og i Bondens Havre
æder det sin Davre.

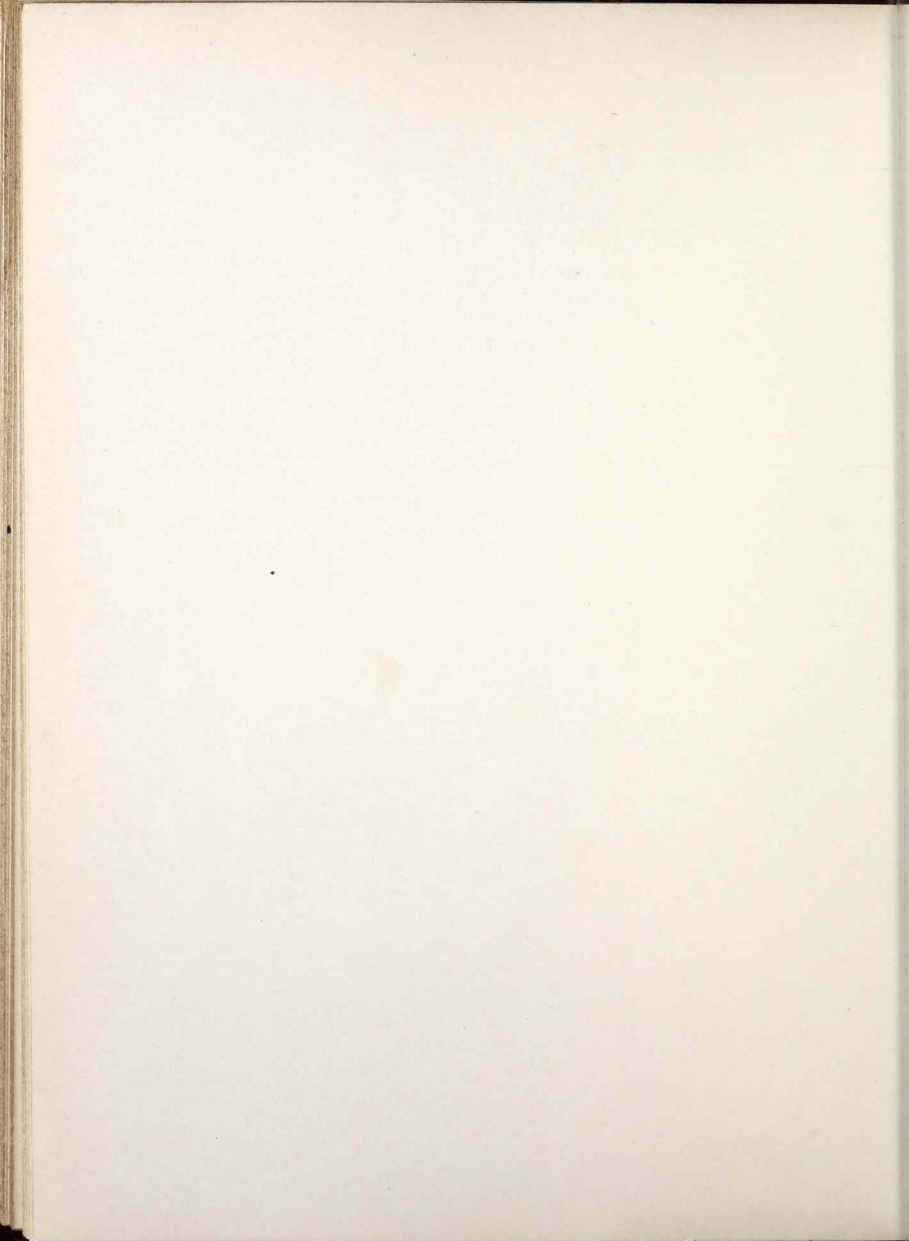
Store Heste elsker jeg;
naar til Vands de drage,
da vil store Ole mig
op paa Hoppen tage.
Og naar jeg er bleven stor,
ager vi til Bedstemor.
Lotte gaar ved Lirken;
saa skal jeg ha' Pisken.

HØVL OG KNAST

Høvlen gik:
galant! gelik!
saa Bænkens Planker sukked,
frem og frem
mod Brættets Bræm;
dér stod en Knast og mukked:

«Jeg er fast,
for jeg er Knast,
mig tør du ikke bide.
Jeg gir Skaar,
som stedse staar
i Æggens blanke Side!»

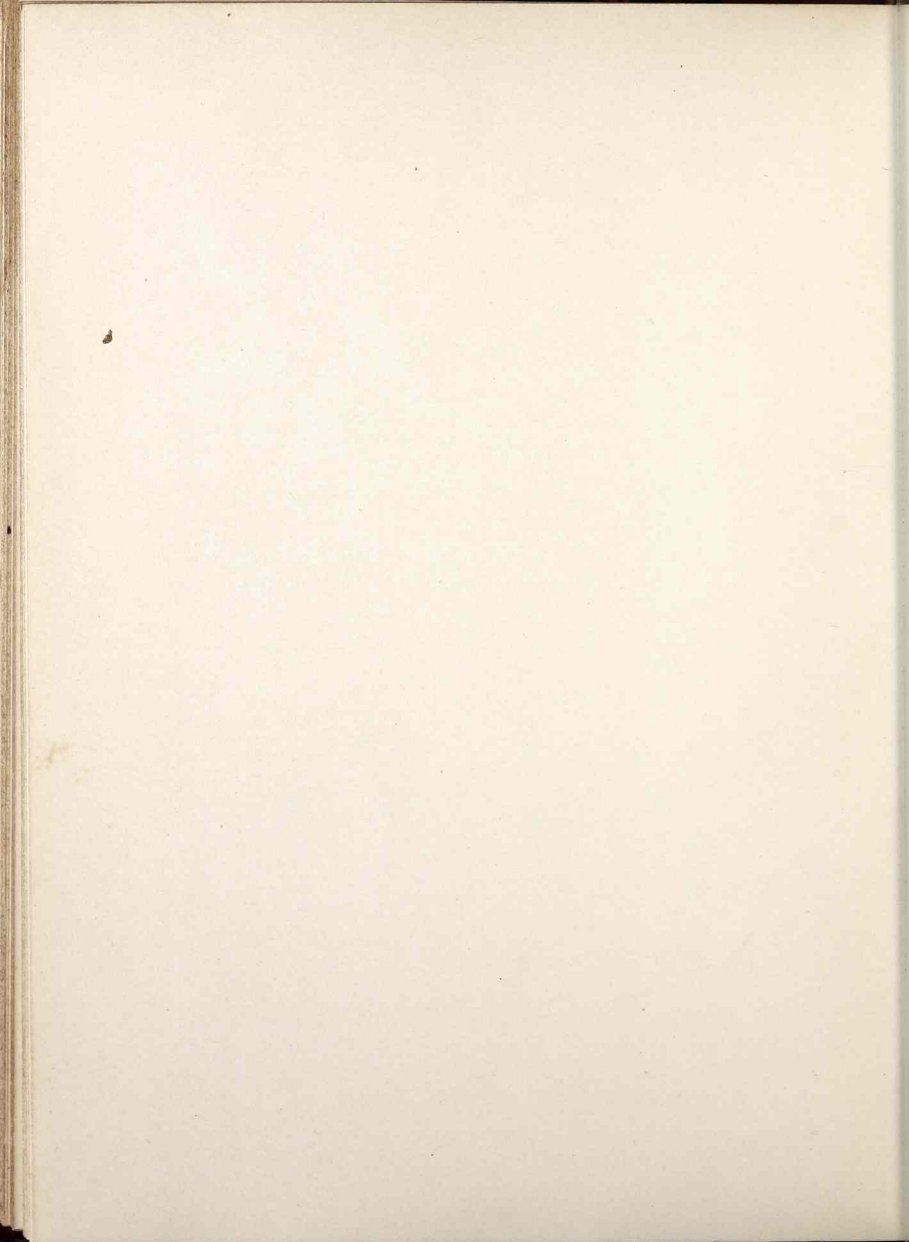
Høvlen bed;
den blev saa vred
ved disse Hovmods-Finter;
Jærnet klang,
og Planken sang,
og Knasten røg i Splinter!

IV

„Hører I vel, nu taler a mare godt Jydsk!“

Holberg: „Den ellefte Juni“ 2. Akt 1. Scene.

FRÆ DEN JEN' JEPP' AA TE
DEN'AAN

VED ANTIKWARBOGHANDLER JEPP' POULSENS
25-AARS JUBILÆUM

Do handler med Skrøwter, som hwer Mand ved,
og do forstaar æ, saa mari!
De Bøgger, a skrøw i mi' Ansigts Swed,
dem sæ'ler do laant under *Pari*.

Og kløftig det æ' do, tak Skam dæ for *de'*,
saa møj der no blywer bor te' dæ
det skuld' da go mir end ondele te,
om ett der war nøj, der hænd' ve' dæ.

No, Lykk' ve' di' Disk, og Lykk' i di' Stow'!
Vi *ka'* saagu aalsammel træng' æ!
Og gjør mæ saa aalle di' Priser *saa* grow',
te ett a *ka'* praang' med dæ længe.

den'aan, den anden; *saa mari*, minsandten; *hænd'*, hængte;
praang', handle.

AVTOGRAFSAMLER

Ja, bejste Hr. Meyer!

Det *er*, som a sejer:

en Løfte er godt, men aa hold'en er bejer;

og a haar no lowe',

saavidt som a howe',

aa send' Dem en Urd imell' Unnen og Dowe'.

Men hwad a ska' sej' Dem,

hwad Knap a ska' drej' Dem.

det ved a sgi ett, hwis ett a maa trøj' Dem —

Men De ska' jo ha' æ

te jen, som De ga' æ,

en Stod'er «der samler»; naa, kom saa og ta' æ!

Det vil a forær' Dem.

Gid Fanden fortær' Dem,

om ti're med den Slaw' De'el beswær' Dem!

howe', husker; *Unnen*, Middagsmad; *Dowe'*, Davre; *sgi*, saamænd; *trøj'*, ærte; *Stod'er*, Stodder; *ta' æ*, tag det; *Slaw'*, Slags.

KAPHYW'

EN OLDTIDSMIND'

Ja, far der war en Stien a' *Skyw'*,
 laant far, laant far — a *skal* ett lyw' —
Kræn Hendrisen den Stien ku' klyw',
 far *Søren Smed* en Skow ku' byw',
 og far æ *Lærki* han ku' flyw',
 far *Bitte Drejs* — det bitte Splejs —
 war bløwn saa stur som han ku' blyw',
 — far *Laang Margreth'* ku' stikk' med Knyw',
 far *Kræn den Fjar'* haaj mist' æ Yw',
 far *Gorm den Gamles* Bjen' bløw' styw',
 ja osse far — det tær a skryw' —
Methusalem ku' løwt' en Ryw', —
 far *Abraham* ku' tæl' te Tyw',
 far *Dawed Kong'* med Lamm ku' dryw',
 halvminder kikk' i Pagtens Ark,
 da lô dér po mi Faa'rs Mark
 de tow ærværdig' gammel Hyw'!

Kaphyw', to Høje paa min Fødegaaards Mark; *Skyw'*, Kjøbstaden Skive; *laant far*, langt før; *Kræn Hendrisen*, kjendt Stenhugger; *Skow*, Sko; æ *Lærki*, en Original, som antoges for Trolde-
 mand; *løwt' en Ryw'*, løfte en Rive; *halvminder*, langt mindre.

AAKJÆR BØJ

Lidt sønden Fløj,
der bløw a føj,
der hjalp a tit mi' Kow a Døj.
Det blæser møj
i den Graan Bøj,
men baag hwer Dig' gir Minder Løj.

Fløj, Fly By; føj, født; Døj, Dynd; Graan, Smule; Løj, Ly.

DA Æ BJÆRGMAND KAM'

Der *kam'* en Trolld fræ Daabjærgdojs:
Klump—Dump! Hump-i-Skump!
med Øwn saa glown' som en Vækildsblojs,
for *han* maatt' ha' Brændvin far Awten.

For haar en Trolld begynd' aa drikk',
Klump—Dump! Hump-i-Skump!
saa tøster han warr' end Kow og Krikk',
der trækkes te Trow om æ Awten.

Og po æ Pukkel af den Hallunk,
Klump! Dump! Hump-i-Skump!
dér hopped og danst' en Brændvinsdunk
saa huel som æ Suel imud Awten.

Og søen han traj gjemmel Hønemues' —

Klump—Dump! Hump-i-Skump!

te æ Wand gik owenind aa' hans Hues'

og nejenud indte Awten.

Saa fløw han hen gjemmel Daabjærg Graw'

Klump—Dump; Hump-i-Skump!

saa æ Præjst kam ud uden Lu' heller Kraw'

og tint', han sku' himl inden Awten.

Saa to' æ Skjevl te aa pin' og spring'.

Klump—Dump; Hump-i-Skump!

te æ Klock' begynd' i æ Torn aa swing'

og trowr, æ Degn rind' te Awten.

Og søen han traj gjemmel Ingedaal,

Klump—Dump! Hump-i-Skump!

te aal' dje Kokk' de saatt' sæ po æ Haal'

og kund' ett find' te Raan' om æ Awten.

Ja, søen han stamped ved Sjørrup Kjar,
Klump—Dump; Hump-i-Skump!
te Pæ' Smed trimmelt om baag æ Krowmands Dar
og kam ett te hans Ved inden Awten.

Saa *kam'* han slamprend' sønden om Vrow',
Klump—Dump! Hump-i-Skump!
te æ Hejst' gik baglænds med Hærrer og Plow',
og kam laask ad æ Gord' inden Awten.

Og Koldkur Hus' fæk han søen te aa wakk',
Klump—Dump! Hump-i-Skump!
te Jens Bruus hwyst Bagkorre nied ad en Bakk'
og end' i en Groef henad Awten.

Hans Træsko de war saa faale tarr',
Klump—Dump! Hump-i-Skump!
men hans Nies' og Ører haaj æ nø' warr',
for *de* sto' i Døj indte Awten.

Saa *laa* han da Damp mod en vilre Krowr:
Klump—Dump! Hump-i-Skump!
og det war sgi der, hwor Kræn Haabro bowr,
og stapper hans Pief' imud Awten.

Saa fløw han da ind imell' Haabro Hus',
Klump—Dump! Hump-i-Skump!
te æ Drikkels' det blarped af Kopp' og af Krus'
og Kræn Haabro glemt hans: Godawten!

Æ Krowmands Dar røw han a' si' Fals',
Klump—Dump! Hump-i-Skump!
og æ Darkarm hænd' om æ Bjærgmands Hals,
da han sto' i æ Stow' imud Awten.

Og nu begynd' da æ Skinting aa drikk',
Klump—Dump! Hump-i-Skump!
saa læng', te han *kund'* bælg' i sæ' for Hikk',
for *de* vil jo komm' imud Awten.

En trørre Pots Anker med jawnhen Øl
Klump, Dump! Hump-i-Skump!
den tæmt æ Skuel som en Fingerbøl
og rat atter mir inden Awten.

Og band' en Spuns ham lovle haadt,
Klump, Dump! Hump-i-Skump!
han stemt'en ind med hans Tommeltot,
saa det prost' i hans Skjek under Awten

Og Rumpunsflasker, de stur' som smô —
Klump—Dump! Hump-i-Skump!
— han knak dje Hals mud hans sture Tô,
som en knækker en Lopp' imud Awten.

Hwer Brændvinsbimpel, hwer Vinglajsdrip
Klump—Dump! Hump-i-Skump!
— han suet æ ud te den sidste Sip,
som en Snog suer Dôg om æ Awten.

Der bløw *ikki* en Droef' te aa drikk' heller spild',
Klump—Dump! Hump-i-Skump!
og æ Wand det sak en Al' i dje' Kjeld',
og Folk war swær ædru — en Awten.

Men nu begynd' æ Bjærgmand aa dryw';
Klump—Dump! Hump-i-Skump!
tho far maatt' han traw', men no ku' han flyw'
og now hans Dojs inden Awten.

Saa drøw som en Torren han Øster opô
Klump—Dump! Hump-i-Skump!
Hans Skjek det slævt' saa laang ad en Ô,
som en Togger slæver mud Awten.

Own, Øjne; *glown*, glødende; *Vækildsblojs*, Valborgblus;
haar, har; *warr'*, værre; *Trow*, Vandtrug; *huel*, rund og buget;
Suel, Sol; *traj*, traadte; *Hues'*, Hose; *nejenud*, nedenud; *Daabjærg*
Graw', Daugbjærg Kalkgrave; *Lu'*, Hue; *æ Skjevl*, Raden; *aa*
pin' og *spring'*, løbe af al Magt; *Torn*, Taarn; *rind'*, ringede;

saat' sæ po æ Haal', satte sig paa Halen; *Raan'*, Rane, Hønsenes
 Pind; *soen*, saadan; *Kjar*, Kjør; *hans Ved*, Samlingen; *slamprend'*,
 om plump Løb og Gang; *Harrer og Plow'*, Harver og Plove;
laask, løbsk; *Gord'*, Gaardene; *wakk'*, bæve; *hwyst Bagkorre*, slog
 Kulbøtter; *Groef*, Grøft; *faale tarr'*, særdeles tørre; *Nies'*, Næse;
haaj æ nø' warr', havde det betydeligt værre; *i Døj*, i Dynd;
laa' Damp, satte Kursen af al Kraft; *en vilre Krowr*, en anset
 Kro; *Pief'*, Pibe; *æ Drikkels'*, Drikkevarerne; *blarped*, skvulped;
hænd', hængte; *æ Stow'*, Stuen; *æ Skinting*, Asnet; *trørre*, tredive;
javnhen, ret godt; *tæmt'*, tømte; *æ Skuel*, Kjæltringen; *rat*, rakte;
stemt', trykkede; *Tô*, Taa; *Sip*, Draabe; *ikki*, ikke, en Forstærk-
 ning af *ett*; *Droef'*, Draabe; *sak*, sank; *dje' Kjeld'*, deres Brønd;
dryw', drive, rave; *Dojs*, Daas, Høj; *Torren*, Torden; *opô*, paa;
Skjek, Skjæg; *æ Ô*, Aaen; *æ Togger*, Fiskevaad.

GAMMEL KA' BAKK'

Er æ Plads mærked aa, sæt æ Arbed i Gaang,
fo nø' Mergel laa op po æ Brink!
Spyt en Kjend' i jer Næv', far I tar om æ Staang,
for saa lider jer Arbed' saa flink.
Der ska' javn hænges i her ved gammel Ka' Bakk',
hwis a ett som en Toj' vil stent' rejn fræ æ Brakk'.
Læ' mæ si, te jer Skovl' de ka' go, bette Kaal',
læ' mæ si, te jer Skovl' de ka' go!

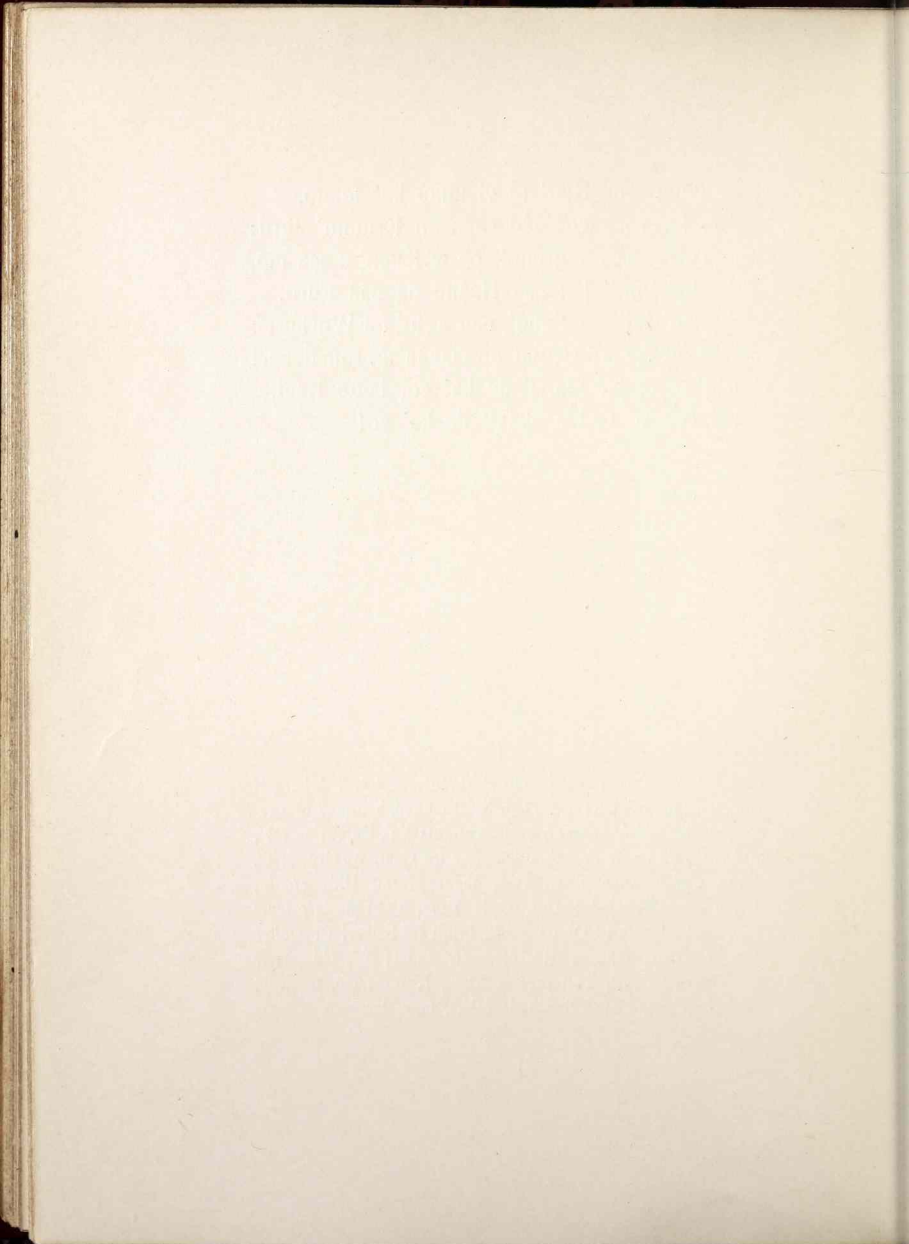
A er Enki og gammel, og jenne om aalt,
og ikki *jen* Kjeft en ka trow!
De haar tawn a' mi' Tow, de haar staaln a' mi' Maalt,
de haar malked mi' jenywed Kow!
Men misæl om de søen lurer gammel Ka' Bakk'!
A ska wal fo en Urd med de Fyrer aa snakk'.
Læ' mæ si, te jer Skovl' de ka' go, bette Kaal',
læ' mæ si, te jer Skovl' de ka' go!

Ja saamænd er æ Hus' baade gammel og ring',
og æ Taag hanger nejle te Drep,
og mi' laangtænded Øg de er brødt paa dje Bring',
og a sjel stolter aa *ved* æ Kjep.
Men æ Skatter maa klaares, æ Gord holdes opp',
om saa det ska' knaag' i hwer Navl' og hwer Stropp'!
Læ' mæ si, te jer Skovl' de ka' go, bette Kaal',
læ' mæ si, te jer Skovl' de ka' go!

A haar ett danst paa Rueser saa lidt som paa andt,
a fæk aalle danst møj i mi' Daw'.
A maatt' ta' mud æ Gord med si' Gjeld og si' Pant,
og den Se' gir kuns smaat i æ Traw'.
Om æ Stolper er skjøv', om æ Væggi er vind'
stor æ Gord paa si' egn, og *indno* er 'en min!
Læ' mæ si, te jer Skovl' de ka' go, bette Kaal',
læ' mæ si, te jer Skovl' de ka' go!

Der er nøj i wor Hjat' te vi knap ka' forsto,
 som ka' rør' wos ved søen en Krumm' Jurd;
 nær æ Towt' legger grønn', og æ Kuen æ saa mô,
 det ka' bind' jen paa Haând og paa Furd.
 A vild' gjan' sej' med Sand', nær a sto' for Worherr':
 A haar stridt for mi' Grund, do faar ta' æ, som det er!
 Læ' mæ si, te jer Skovl' de ka' go, bette Kaal,
 læ' mæ si, te jer Skovl' de ka' go!

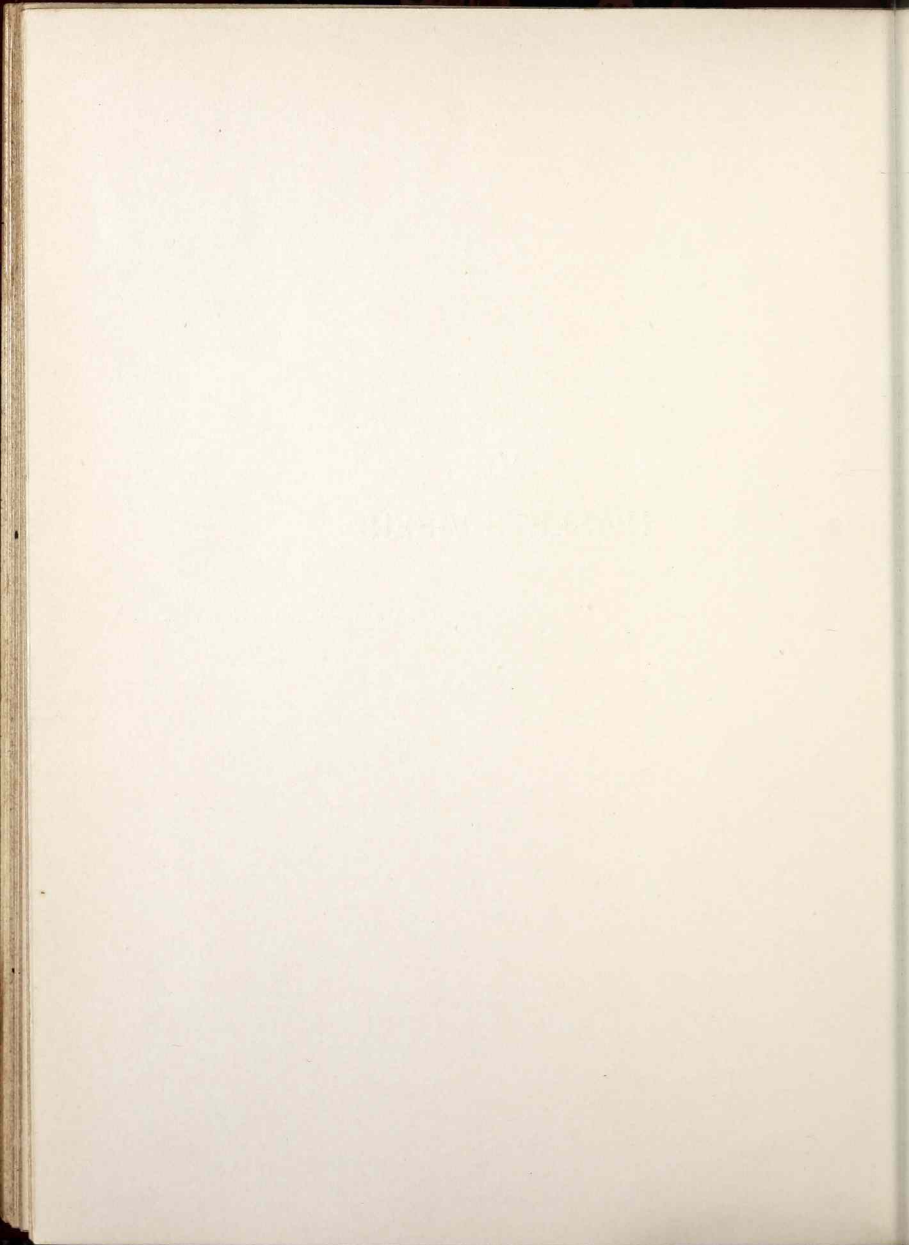
mærked aa, mærket ar (til Mergelgraven); *æ Arbed*, Arbejdet;
nø', noget; *en Kjend'*, lidt; *æ Staang*, Staalstangen, hvormed Mergel-
 len brækkes løst; *javn hænges i*, hænges godt i; *Ka'*, Karen; *en Tôj'*,
 Tøjte; *stent' rejn fræ æ Brakk'*, aldeles gaa fra Gaard og Grund; *te*,
 at; *jenne*, alene; *tawn a' mi Tow*, taget af mit Uld; *staaln*,
 stjaalet; *jenywed*, enøjede; *Urd*, Ord; *Taag*, Tag; *hænger nejle*
te Drep, hænger lavt til Dryp; *brødt*, brudt (af Seletøjet); *stolter*
aa, stavrer afsted; *Rueser*, Roser; *andt*, andet; *Se'*, Udsæd; *æ*
Traw', Traven; *Towt'*, Tøfterne; *æ Kuen*, Kornet; *mô*, modent;
sej' med Sand', sige med Sandhed; *ta' æ*, tage det.

V

HØSLETS-VISER

„Den Sommer og den Eng saa godt kunne sammen“.

MORGEN FØR SLAGET

Har I nu Tænder i Riven sat?
Er I parat, mine Drenge?
Duggen har drysset den hele Nat,
Leen har ventet os længe.

Armen er styrket af Sønnen sund,
Solen os hilser fra Bakkens Rund;
bag Syrener forborgen
kukker en Gøg: Godmorgen!

Mor har pustet til Arnens Glød,
sysler derinde ved Davren;
se, hvor Røgen fra hendes Grød
sænker sig blødt over Havren!

Mad hun smører, som kan forslaa,
Øl hun styrter i Dunke graa,
lægger en Klukkert i Tejnen,
som kan ta' Tonen fra Degnen.

Nu paa Vognen enhver især!
Plagen i Stenene skraber.
Vidt opslaget, mod Østens Skjær
Porten undrende gaber.

Svalen svitter om Vognens Spand,
Dagen venter den glade Mand,
Blodet synger i Bringen
dæmpet til Klokkers Ringen.

DEN BLANKE AA

Og Plagene pruster i Morgentrav,
og Pigerne gynger paa Vognens Skrav.
Det ser man paa dem fra Top til Taa:
«I Dag skal vi over den blanke Aa!»

Og bag dens slyngede, blide Strøm
der skimter du Engen i Morgendrøm.
Der er det en Himmerigsfryd at gaa
i Junisol ved den blanke Aa.

Og Karlene møder i Søndagsvest,
og Pigerne pynter sig op til Fest,
og Blomster røde og Blomster blaa,
dem ta'r du frit ved den blanke Aa.

Og Karen har bitte, nette Sko
og Sløjfe der er paa dem begge to,
og Maren har røde Strømper paa,
fordi hun skal over den blanke Aa.

Og hist hvor Aaen slaar Herresving,
du faar dig en Kjærrest som Ingenting,
mens muntre Myg og Libeller blaa
de danser over den blanke Aa.

Og ender det Hele med Fæstensring
med Kys, med Dans og med Herresving
— de bitte Sko med de Sløjfer paa
hvor tripper de sødt ved den blanke Aa.

SLAAKARLE

Vil I se paa Karle, som kan slaa?
som kan gaa et Skaar og ta' en Skraa,
som kan mer end muge,
som kan Knagen knuge —
kom da hid, hvor Frøen springer om din nøgne Taa!
Her er Arbejdslyst,
her er Mod i Bryst!
Her er Leers kaade Klingen under Himlens Blaa!

Forrest Thames med den brede Ryg
skrider sindigt i en Sværm af Myg.
Sjældent Thames jager
men sit Skaar han rager
rent i Kanten, bredt, minsandten! som en Ager Byg!
Aldrig ser han om.
«Vil I med, saa kom!»
For hvert vældigt Hølehug hans Knæer gi'r et Syk.

Efter ham de andre stile smukt
som en Vildgjæsflok i Kileflugt.
Ingen staar tilbage,
hver sit Hug maa mage
under Arbejdsrytmens fælles strenge Tugt.
Græsset Skridt for Skridt
føler Leens Snit,
aander ud sin grønne Sjæl i Engens Honninglugt.

Det er føre Karle der gaar hér,
brunet, branket i al Himlens Vejr.
Her er Røde Anders
som kom hjem fra Randers,
hvor som strunk Dragon han nys sled Kongens Klæ'r.
Paa hans stramme Læg
og hans sno'ede Skjæg
ses, at han før Fredens Le svang Krigens vilde Sværd.

Hvem er det som skummer Græssets Dug
med et Skjæg som paa en Gedebuk?
Det er Jesper Røgild,
barnefødt i Høgild;
Hele Hedens tunge Alvor er i Jespers Hug.
Standses nok saa kort
vender han sig bort,
ta'r sig af sin Lommelærke himmelvendt et Kluk.

Her gaar Fjandbomand ved Sallingbo,
skjønt de mages slet som Hors til Ko.
Her gaar Esper Laanum
ved Frans Over-Traanum,
hvasse Leer som hvasse Kjæfter har de begge to.
Dér er Kril i Krop;
koger Galden op —
mægtig som en Pommerbjælke falder Nævens Kno.

Der gaar én, mens han gi'r Engen Smør,
fimper bagudvendt hans Piberør;
justement Kræn Lausen,
dæn'mæ «en af Slavsén»!
Han trak mest med Markedsheste ogsaa Bjørne før.
Bagerst Bitte Drejs,
Egnens mindste Splejs,
fimrer som en Lammehale for en Faar'stidør.

Og de føler saltén Sved paa Kind
og de spænder Remmen mere ind,
og de letter Huen
over Tindingbuen
og la'r Strygens Klokketoner muntre Sjæl og Sind.
Naar det Strygekor
tystner langt i Nord
høres Humlens dybe Brumlen i den varme Vind.

JENS KUK

Han kommer over Engen, han skinner som en Sol,
en Hvirvelvind tog Hatten med, og Fanden tog hans Kjol,
men af hans Lomme titter en Brændevinspistol
med Livsens Draaber for en vranten Mave.
For Resten ved enhver,
at Jens Kuk er Snapsen værd,
for han har kjørt for Greven paa Rydhave.

Hans Øjne er det værste; Gud ved, hvad der er bedst!
Det ene skeler østerpaa, det andet Syd Sydvest,
men Fjolen bag hans Nakke er altid stemt til Fest,
af Kukkens Fjol er Engens Glut en Slave;
de valser ud og ind
med Smaakrøllers Hop paa Kind,
som valsed de for Greven paa Rydhave.

Faa Kukken om bag Stakken, naar Snakken tør gaa løs,
da holder sig i Siderne af Latter hver en Tøs,
med runde Flynderøjne da sidder Bondens Knøs,
 mens Kuk la'r Viddet og Pegasen trave;
 men bedst som Tøsen lo,
 klapped Kuk en bitte Sko,
for saadan gjorde Greven paa Rydhave.

Men er der trist i Sjælen, og er der smaat med Sol,
da fyrer Kuk en Kjende med sin Brændevinspistol,
da stryger han ved Diget sin Kalveskinds-Fiol
 som vilde han i Skrat sin Sorg begrave;
 og snart han hildes ind
 i sit sære Tonespind
og drømmer, *han* er Greven paa Rydhave.

HUMLEBO

Hørte du noget som summed her?
Hej, for en Basse der brummed dér!
Humlen er rigtig et arrigt Kræ,
viser ej Forskjel paa Folk og Fæ.

Hum, hum, Humlebo,
Honning for dig og os beggeto!

Her er nu Kagen med Honning i,
Cellen der er der Dronning i,
du er dog Dronning for mig i Dag,
spids nu paa Munden, min Glut, og smag!

Hum, hum, Humlebo,
Honning for dig og os beggeto.

Tag *du* bare det bedste Bid,
selv ta'r jeg saa det næste Bid.
Jeg skal nok gjenne Humlen væk,
mens du suger dens Celle læk:

Hum, hum, Humlebo,
Honning for dig og os beggeto.

Nu med Rette din røde Mund
kunde kaldes: din *søde* Mund.
— Send mig dog ikke saa barsk et Blik,
hellere hundred Humlestik.

Hum, hum, Humlebo,
Honning for dig og os beggeto.

Loved du *mig* din Haand og Tro,
gav jeg vist *dig* baade Baand og Sko,
fandt som Humlen et mosset Bo,
hvor der var Plads til os beggeto.

Hum, hum, Humlebo,
da blev der Honning til os beggeto!

VED ENGSØEN

Maa jeg tage din Haand, nu det dufter af Hø,
og den sølvblanke Helt skjærer Strimer i Sø,
maa jeg føre dig did til den nærmeste Stak
og se Kjørulden kysse paa Skjørt og paa Frak?

Maa jeg lægge min Arm om dit vigende Liv,
mens det knitrer af Sol i de sænkede Siv,
maa jeg løfte dit Slør over Straahattens Rand,
her hvor Aakandens Blad breder Bro over Vand?

Se, dit Haar er saa gult som en Bygager-Sti,
og den høstmilde Sol fletter Guldtraad deri;
naar jeg hvisker ved Øret, hvor Kinden er brun,
o, hvorølger det kjært i Smaagrubernes Dun!

Og dit Blik gaar i Drøm over Aakande-Bro,
mens du vipper en Blomst paa din vristhøje Sko,
og en Græshoppe stryger sin Mos-Violin,
og du trykker min Haand i et langt: «Jeg er din!»

SØNDAG I MORGEN

En Aften paa Engen sa' Jakob til Svend:
«Godnat mine blankslidte Knage!
De Gamle gaar hjemad med Haand over Lænd,
vi to bliver ene tilbage!
Saa gaar vi i Duggen en drabelig Tur,
hvor ingen maa tænke paa Seng eller Uhr,
thi vi har jo Søndag i Morgen!»

De gik, og de prated, og Klokken blev ti.
da Hønsene blinker saa blinde,
og de gled de fjerneste Gaarde forbi,
og hørte dem snorke derinde;
de lo af et Hjerte, som Sundhed gjør let,
og gik af en Ungdom, der aldrig bli'r træt.
De havde jo Søndag i Morgen!

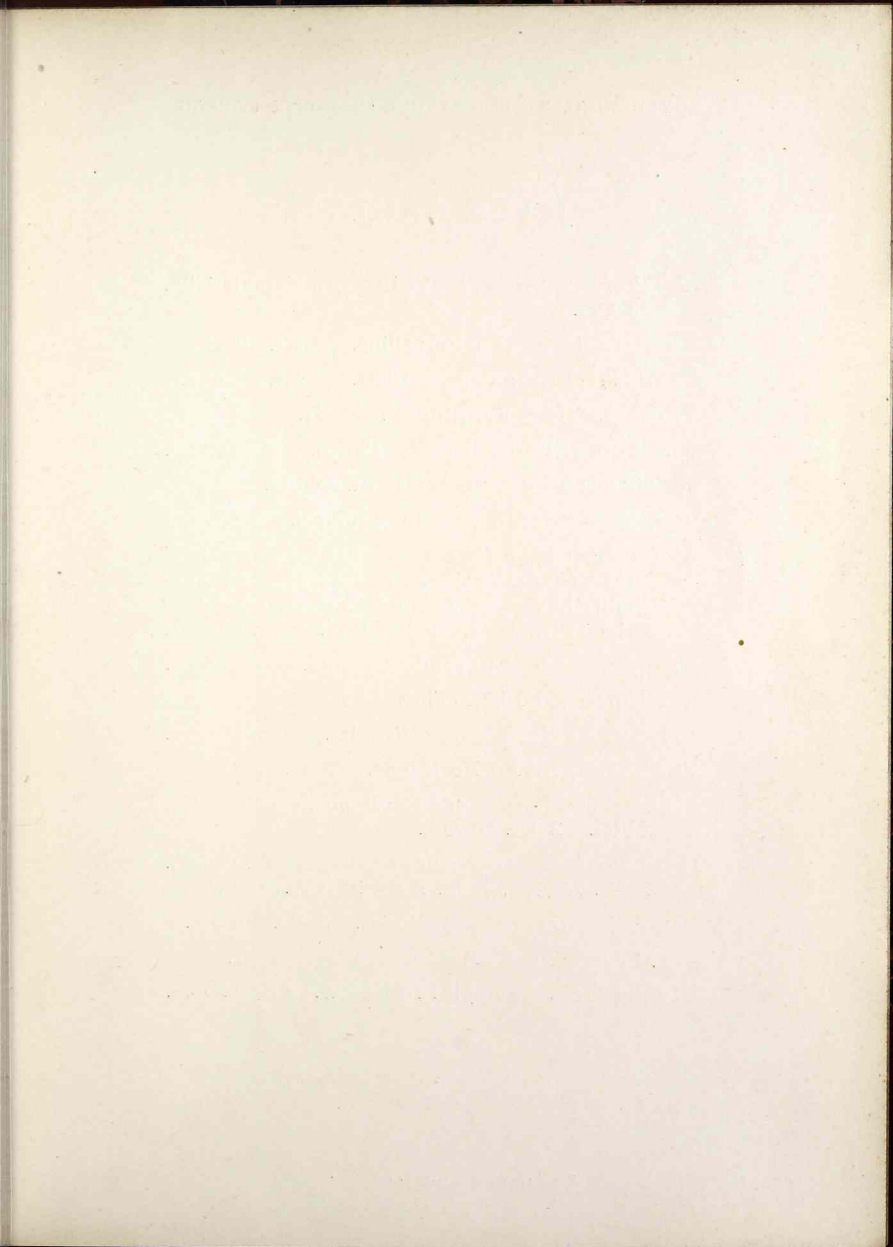
Den ene han skildred med ivrige Skridt
en englegod, blaaøjet Pige,
den anden han sadled sin Ganger til Ridt
mod Fremtidens daarende Rige;
og begge de næred det visseste Haab,
og Hønattens Maane gav Haabet sin Daab,
og de havde Søndag i Morgen!

Og de kom igjennem en slumrende By,
hvor der var spildt Hø over Gaden,
en gabende Port, og en Gaard som var ny,
hvor Forken stod plantet bag Laden;
og Duggen den køled i Kindernes Dun,
og Høduften fulgte, og Luften var lun,
og de havde Søndag i Morgen!

Og Maanen gik ned mellem Stakke af Hø,
og Taagen laa blødt over Dalen,
og langs med den smalle, graaduskede Sø
faldt Ryle og Stær dem i Talen,
og Hanerne sendte fra Portenes Hjald
mod Dagen og Gryet, saa skingrende Gjald
som aned *de* Søndag i Morgen.

De studsed og vendte med Latter omkring,
nu maatte der spares paa Snakken!
Dog talte de stadig om hundrede Ting,
før Gaarden blev synlig bag Bakken.
Her standsed det første Par dyngvaade Sko.
Men selv da de skiltes de skjæmte og lo
og sang for den Søndag i Morgen.

— Lyksalige Tid, da hver Morgen paany
vi vaktet af Gjøgenes Kukken,
da Stræbet var Leg, og da Ungdom og Gry
de mødtes paa Sporet i Duggen!
Thi har du end aldrig en Hvid i din Pung —
den Mand, som er munter og frejdig og ung
har *altid* en Søndag i Morgen!

JEPPE AAKJÆR

- Missionen og dens Høvding.** En Karakteristik.
75 Øre.
- Bondens Søn.** En Fortælling. 2 Kr. 50 Øre.
- Derude fra Kjærene.** Digte. 2 Kr. 80 Øre.
- Vadmelsfolk.** Fortællinger. 4 Kr.
- Fjandboer.** Fortællinger fra Heden. 2 Kr. 50 Øre.
- Jydsk Stævne.** Et Aarsskrift. 4 Kr.
- Fræ wor Hjemmen.** En Antologi. 3 Kr.
- Steen Steensen Blichers Livs-Tragedie** i
Breve og Aktstykker. *I—III.* Med en Fak-
simile-Udgave af *E Bindstouw* efter Blichers
Original fra 1842. Nedsat Pris: 5 Kr. 50 Øre.
- Vredens Børn.** Et Tyendes Saga. (*2. Oplag*). 4 Kr.
- Frí Felt.** En Digtsamling. 3 Kr.
- Fra Jul til Sct. Hans.** Historier. 3 Kr. 50 Øre.
- Paa Aftægt.** En Fortælling. 2 Kr. 75 Øre.
- Livet paa Hegnsgaard.** Bondekomedie i fire
Akter. 2 Kr. 50 Øre.
- Rugens Sange og andre Digte.** (*3. Oplag*).
2 Kr. 75 Øre; indb. 4 Kr. 25 Øre.
- Hvor Bønder bor.** Historier. 3 Kr. 50 Øre.
- Muld og Malm.** En Digtsamling. 3 Kr.
- Ulvens Søn.** Skuespil i fire Akter. 2 Kr. 75 Øre.

